

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเศรษฐกิจของประเทศไทย อยู่ในภาวะการแข่งขันกันอย่างรุนแรง มุ่งเน้นให้ความสำคัญของลูกค้าและเน้นตัวผลิตภัณฑ์เป็นสำคัญ ส่งผลให้โครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศเปลี่ยนแปลงไป องค์กรธุรกิจที่จะสามารถรอดพ้นวิกฤตและเติบโตได้อย่างมั่นคงได้นั้น จำเป็นต้องมีการปรับวิธีการบริหารและจัดการให้สอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมที่เป็นปัจจัยสำคัญ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ไม่ว่าจะเป็นสภาวะเศรษฐกิจที่ยังคงชะลออยู่ การแข่งขันทางธุรกิจที่รุนแรงขึ้น ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เพื่อให้องค์กรมีระบบการบริหารงานที่ยืดหยุ่นขึ้นสามารถรองรับ และปรับเปลี่ยนได้ตามสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง องค์กรจำนวนมากได้สรรหากลยุทธ์ทางธุรกิจที่หลากหลาย นำมาใช้พัฒนาองค์กรอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นการปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหาร การสร้างค่านิยมขององค์กร การพัฒนากลยุทธ์ หรือการปรับปรุงรูปแบบการทำงาน โดยมักเน้นในเรื่อง การเพิ่มผลผลิต การลดต้นทุน การสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงทั้งในองค์กรจะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นกับวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร และการมีส่วนร่วมของพนักงานทุกระดับที่จะสามารถทำให้องค์กรเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น ในการปรับปรุงเพื่อเพิ่มผลผลิต มีวิธีการหรือเครื่องมือที่ใช้หลากหลาย เช่น Quality Control (QC) Total Preventive Maintenance (TPM) Kaizen ,ระบบข้อเสนอแนะ หรือ 5ส ซึ่งกิจกรรม 5ส ถือเป็นเครื่องมือพื้นฐานและเป็นกิจกรรมที่เริ่มต้นไม่ยุ่งยาก ใช้งบประมาณไม่มาก ผลลัพธ์ที่ได้สามารถเห็นได้ชัดเจน และสามารถให้พนักงานมีส่วนร่วมในการปรับปรุงได้เป็นอย่างดี (รัตน์ ไบกระเบา,2552)

บริษัทกรุงเทพผลิตผลอุตสาหกรรมการเกษตรจำกัด(มหาชน) สาขาลำพูน เป็น 1 ใน 11 บริษัทผลิตอาหารสัตว์บกในเครือบริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหาร (CPF) ก่อตั้งเมื่อปี 2520 ดำเนินธุรกิจผลิตอาหารสัตว์เพื่อจำหน่ายในเขตภาคเหนือตอนบน มีพนักงาน 150 คน กำลังการผลิต 26,000 ตันต่อเดือน อาหารสัตว์ที่ผลิตนั้นแบ่งเป็นอาหารหมูและอาหารไก่ อาหารสัตว์ที่จำหน่ายมีทั้งแบบบรรจุถุง และแบบบรรจุถุงไซโลส่งตรงที่ฟาร์มลูกค้า โดยลูกค้าของบริษัทแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มลูกค้าบริษัทในเครือเจริญโภคภัณฑ์ และกลุ่มลูกค้าตัวแทนจำหน่าย (ประพันธ์ ไชยเสน, 2552)

การทำกิจกรรม 5ส ของบริษัทฯ เริ่มจากผู้บริหารระดับสูงได้เห็นความสำคัญในกิจกรรมพื้นฐานนี้เพื่อให้การดำเนินกิจกรรม 5ส มาพัฒนาคนในองค์กรและให้คนมาพัฒนางาน ผู้บริหารจึง

ได้กำหนดเป็นนโยบายเพื่อให้พนักงานทุกระดับในบริษัทฯ นำหลักการ 5ส มาใช้ในการทำงานเพื่อลดความสูญเปล่าและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ซึ่งจากการดำเนินกิจกรรม 5ส พบว่า กิจกรรม 5ส สามารถมีส่วนช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในหลายด้าน อาทิ ช่วยเพิ่มผลผลิตจาก 809 คันต่อวันเป็น 893 คันต่อวัน คะแนนการประเมินความพึงพอใจลูกค้าต่อความรวดเร็วของบริการและความถูกต้องในการซื้อสินค้า เนื่องจากกิจกรรม 5ส มีส่วนช่วยในการแยกแยะอาหารออกเป็นหมวดหมู่และจัดวางสินค้าขายดีไว้ในที่เข้าถึงได้ง่าย โดยค่าคะแนนความพึงพอใจเพิ่มจาก 90 เปอร์เซนต์ในปี 2551 เพิ่มขึ้นเป็น 96 เปอร์เซนต์ในปี 2552 และอัตราความร้ายแรงของความบาดเจ็บลดลงจาก 1.5 เปอร์เซนต์ในปี 2550 ลดลงเป็น 0 เปอร์เซนต์ในปี 2551 เป็นต้น (จักรพล ต้นตรา, 2552) และเพื่อเป็นการวัดผลอีกทางหนึ่ง ผู้บริหารจึงกำหนดเป้าหมายคือบริษัทฯ ต้องเข้าร่วมประกวดการดำเนินกิจกรรม 5ส ของสมาคมส่งเสริมเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น ซึ่งทางบริษัทฯ ได้เข้าร่วมประกวดในปี พ.ศ. 2551 และในปี พ.ศ. 2552 บริษัทฯ ได้รับรางวัลชนะเลิศจากการประกวดการดำเนินกิจกรรม 5ส และจากผลงานที่ได้ทำให้พนักงานมีความภาคภูมิใจในการดำเนินกิจกรรม 5ส และกิจกรรมอื่นๆ ที่บริษัทฯ ดำเนินงานอยู่ ผู้บริหารระดับสูงได้เห็นศักยภาพของพนักงานในการดำเนินกิจกรรม 5ส ซึ่งคาดว่าพนักงานน่าจะมีศักยภาพในการต่อยอดระบบมาตรฐานอื่นๆ ในอนาคต เช่น TPM และ TQA ต่อไป

แม้ว่าบริษัทฯ ประสบความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรม 5ส แต่การที่จะดำเนินกิจกรรมให้ต่อเนื่องและประสบผลสำเร็จอย่างยั่งยืนนั้นเป็นเรื่องยากกว่า เพราะหลายๆ องค์การนั้นในช่วงเริ่มต้นการทำกิจกรรมพนักงานจะมีความกระตือรือร้นและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี แต่เมื่อดำเนินกิจกรรมไปสักระยะการให้ความสำคัญและความร่วมมือจะค่อยๆ ลดน้อยถอยลง (สุทธิ สันทอง, 2551) ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยในการดำเนินกิจกรรม 5ส ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องของบริษัท กรุงเทพมหานครอุตสาหกรรมการเกษตร จำกัด (มหาชน) สาขาลำพูน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อบริษัทฯ และผู้สนใจในการดำเนินกิจกรรม 5ส

1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา

เพื่อศึกษาความคิดเห็นถึงปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินกิจกรรม 5ส อย่างต่อเนื่องของบริษัท กรุงเทพมหานครอุตสาหกรรมการเกษตร จำกัด (มหาชน) สาขาลำพูน

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงแนวทางในการดำเนินกิจกรรม 5ส อย่างต่อเนื่อง ของบริษัทกรุงเทพมหานครอุตสาหกรรมการเกษตรจำกัด(มหาชน) สาขาลำพูน

2. ทราบแนวทางเพื่อปรับปรุง แก้ไข ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรม 5ส ให้มี ประสิทธิภาพ

1.4 นิยามศัพท์

กิจกรรม 5ส หมายถึง กิจกรรมที่สามารถสร้างนิสัยของบุคคลได้จากการดำเนิน กิจกรรมเป็นแนวความคิด การจัดความเป็นระเบียบเรียบร้อยในสถานที่ทำงาน เพื่อก่อให้เกิดสภาพ การทำงานที่ดี ปลอดภัย งานมีคุณภาพ ซึ่งจะนำไปสู่การเพิ่มผลผลิต โดยมีการกำหนดนิยาม 5 ตัวคือ สะสาง สะดวก สะอาด สุขลักษณะ และสร้างนิสัย

พนักงาน หมายถึง บุคคลที่ทำงานใน บริษัทกรุงเทพผลิตผลอุตสาหกรรม การเกษตรจำกัด(มหาชน) สาขาลำพูน ได้แก่ พนักงานปฏิบัติการ หัวหน้างาน ผู้จัดการแผนก ผู้จัดการฝ่าย และผู้บริหารโรงงาน

บริษัทฯ หมายถึง บริษัทกรุงเทพผลิตผลอุตสาหกรรมการเกษตร จำกัด(มหาชน) สาขาลำพูน ตั้งอยู่เลขที่ 89 หมู่ 5 ถนนชูปเปอร์ไฮเวย์ ลำปาง-เชียงใหม่ ตำบลเวียงยอง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน